

Zofia Wardęska
Poznań

**MATERIAŁY WITOLDA KLINGERA
(1875–1962)
(P.III–26)**

Witold Klinger urodził się 28 października 1875 roku w we wsi Warowce, powiat płoskirowski na Podolu. Szkołę średnią ukończył w Niemirowie w roku 1895. Następnie studiował filologię klasyczną na Uniwersytecie Kijowskim, gdzie otrzymał dyplom w 1901 roku. Dla pogłębienia studiów wyjechał w 1904 roku do Monachium, gdzie kształcił się dalej pod kierunkiem profesorów Otto Crusiusa i Karla Krumbachera. Po powrocie do Kijowa w 1906 roku mimo zdanego egzaminu państwowego, nie otrzymał etatu w gimnazjum rządowym, ponieważ był Polakiem. Dzięki jednak poważnym osiągnięciom w pracy naukowej już w 1908 roku został docentem na Uniwersytecie Kijowskim. Od 1911 roku wykładał na Kijowskich Wyższych Kursach dla Kobiet. W roku 1917 objął katedrę filologii klasycznej na Uniwersytecie Kijowskim. Jednocześnie pracował w Polskim Kolegium Uniwersyteckim i w Ukraińskiej Akademii Nauk, jako przewodniczący komisji do zbierania i wydawania materiałów etnologicznych. W 1920 roku przyjechał do Polski. Z chwilą utworzenia Uniwersytetu Poznańskiego otrzymał katedrę filologii klasycznej, której był kierownikiem, z przerwą wojenną, do 1951 roku. Oprócz filologii klasycznej wykładał także przez pewien czas historię starożytną, historię literatury greckiej i etnologię.

W Poznaniu stworzył poważny ośrodek badań nad liryką grecką. Literaturę polską wzbogacił o szereg utworów wybitnych poetów i pisarzy greckich, które przetłumaczył. W 1951 roku prof. Witold Klinger został usunięty z Uniwersytetu Poznańskiego i przymusowo przeniesiony na emeryturę. Dorabiał jako bibliotekarz naukowy w dziale zbiorów Specjalnych Biblioteki Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk (1953–1957) oraz publikacjami. W 1956 roku został przywrócony na stanowisko profesora, ale po operacji amputowania lewej ręki w 1959 roku, przeszedł na ostateczną emeryturę.

Był członkiem kilku towarzystw naukowych: członkiem korespondencyjnym PAU, członkiem zwyczajnym i przewodniczącym Poznańskiego Koła Polskiego Towarzystwa Filologicznego.

Odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski.

Zmarł 5 kwietnia 1962 roku. Został pochowany na poznańskim Cmentarzu Komunalnym nr 2 na Junikowie (pole 14, kwatera 3, rząd 2, numer 6).

Materiały Witolda Klingera zostały zakupione przez PAN Archiwum w Warszawie od wdowy Raissy Klingerowej w lutym 1964 r. i przekazane do PAN Archiwum Warszawie Oddział w Poznaniu (ks. nabytków archiwalnych A nr 40).

Spuścizna zawiera przede wszystkim rękopisy i maszynopisy prac naukowych powstałych w latach 1955–1956, pozbawiona jest natomiast materiałów działalności dydaktycznej i biograficznych. Materiały tej ostatniej grupy pozostały u rodziny. Dane dotyczące biografii Witolda Klingera zaczerpnięto przy opracowaniu spuścizny z Kroniki Uniwersytetu Poznańskiego.

Materiały Witolda Klingera podzielono na trzy grupy: I. Materiały twórczości naukowej, II. Korespondencja i III. Materiały o twórcy spuścizny.

Grupa I stanowi najważniejszą część spuścizny i zawiera prace naukowe z literatury klasycznej (greckiej i rzymskiej), przekłady prozy i poezji greckiej oraz artykuły biograficzne. Wyodrębniono w nim następujące podgrupy: A. Prace i artykuły; B. Tłumaczenia, C. Biografie, D. Przemówienia i E. Materiały warsztatowe. W poszczególnych grupach zastosowano układ alfabetyczny z wyjątkiem grupy A, gdzie wprowadzono układ tematyczno-alfabetyczny. We wszystkich materiałach grupy pierwszej zachowano, o ile tylko się dało, układ nadany przez twórcę spuścizny. Stąd nie wyłączono z poszczególnych prac, bardzo zresztą nielicznych, materiałów warsztatowych. W osobnej jednostce pozostawiono jedynie niezidentyfikowane notatki i wypisy. Na uwagę zasługują zwłaszcza przekłady, szczególnie, że niektóre z tych utworów nie były dotąd tłumaczone na język polski. Należą one do grupy materiałów nieopublikowanych. Interesujące także są biografie zawierające szereg danych do życiorysów kilku uczonych polskich.

Grupa II obejmuje zaledwie cztery listy Klingera z lat 1958–1960 do nieustalonych korespondentów.

Grupa III to nekrologi i wspomnienia pośmiertne poświęcone pamięci Witolda Klingera.

Spuścizna Witolda Klingera otrzymała w PAN Archiwum w Warszawie Oddział w Poznaniu sygnaturę P. III-26. Rozmiar zespołu po uporządkowaniu wynosi 0, 30 mb. Inwentarz zawiera 40 jednostek archiwalnych.

PRZEGLĄD ZAWARTOŚCI INWENTARZA

	Pozycje inwentarza
I. Materiały twórczości naukowej	1–37
A. Prace i artykuły	1–17
B. Tłumaczenia	18–31
C. Biografie	32–35
D. Przemówienia	36
E. Materiały warsztatowe	37
II. Korespondencja	38
III. Materiały o twórcy spuścizny	39–40

I. MATERIAŁY TWÓRCZOŚCI NAUKOWEJ

A. Prace i artykuły a. Z literatury klasycznej

1. *Cesarz Julian, zwany Apostatą. Żywot*
B.d., l., rkp., k.13
2. *Listy cesarza Juliana*
B.d., l., rkp., l. 9
3. *Tradycja spuścizny literackiej Juliana Apostaty*
B.d., l., rkp., k. 7
4. *Hymn homerycki o Apollonie i jego domniemana jedność*
Streszczenie odczytu z materiałami
B.d., l., rkp., masz., k. 14
5. *Jeszcze o Ilirach na Kerkyrze, Sycylii i Malcie*
Z materiałami
1961–1962, l., rkp., druk, jęz. pol., grec., k. 57

6. *Leonidas z Tarentu - człowiek i dzieło*
Fragment
B.d., 1., masz., k. 2
7. *Do biografii Tybulla (Feakowie i Illyrowie)*
Z materiałami
B.d., 1., rkp., masz., jęz. pol., grec., k. 44
8. *Do jednowierszowych sentencji Menandra uwagi*
Z materiałami
B.d., 1., rkp., masz., jęz. pol., grec., k. 49
9. *Wyludnienie Grecji w epoce dominacji rzymskiej i jego przyczyny*
B.d., 1., rkp., masz., jęz. pol., grec., k. 84
10. *Zmierzch i katastrofa Związku Etolskiego*
B.d., 1., rkp., masz., k. 96

b. Z literatury współczesnej

11. *Doroczne święta ludowe Europy w tradycji grecko-rzymskiej*
B.d., 1., rkp., masz., k. 29
12. *Doroczne święta Europy a tradycja grecko-rzymska*
B.d., 1., rkp., druk, k. 11
13. *Dzisiejsza baśń o rybaku i złotej rybce i jej starogreckie korzenie czy źródła*
Z materiałami
B.d., 1., rkp., masz., k. 47
14. *O źródle rosyjskim „Drogi do Rosji” Adama Mickiewicza*
B.d., 1., rkp., k. 19
15. *Wernyhora ukraiński i polski*
Fragment
B.d., 1., rkp., k. 23
16. *Zapomniany „Dialog Polski” z roku 1604, przyczynek do dziejów dramatu jezuickiego w Polsce*
B.d., 1., rkp., jęz. pol., łac., k. 52
17. *Niezidentyfikowane fragmenty prac*
B.d., 1., rkp., masz., k. 11

B. Tłumaczenia

18. *Arriana z Nikomedii, „Anabaza”, wyprawa wschodnia Aleksandra*
Z materiałami
B.d., 1., rkp., masz., jęz. pol., grec., k. 33
19. *Cesarz Julian, Do Rady i ludu Ateńczyków*
B.d., 1., masz., k. 73
20. *Cesarz Julian, Po odwołaniu najmilszego Salustiosa. Słowa pociechy*
B.d., 1., rkp., masz., k. 63
21. *Cesarz Julian, Uczta albo Saturnalia*
B.d., 1., rkp., k. 26
22. *Cesarz Julian, Mowa Antiochijska albo wróg brody*
B.d., 1., rkp., k. 34
23. *Cesarz Julian, Listy*
B.d., 1., rkp., k. 222
24. *Filemona komedia utraconych - urywki*
B.d., 1., masz., k. 11

25. Homerycki hymn o Apollonie Delijskim
B.d., l., rkp., jęz. pol., grec., k. 72
26. Przekłady poezji aleksandryjskiej (epigramat)
B.d., l., rkp., masz., k. 58
27. Przekłady z Teognisa
B.d., l., masz., k. 13
28. Przekłady poezji klasycznej
Fragmenty
B.d., l., rkp., masz., k. 41
29. Przekłady poezji greckiej
Niezidentyfikowane fragmenty
B.d., l., rkp., k. 4
30. Wybór fragmentów zachowanych u autorów starożytnych w isometrycznym przekładzie polskim
B. d., l., rkp., jęz. pol., grec., k. 100
31. Z Owidiusza (*Amores* III 9, 1-60), *Na śmierć Tybulla*
B.d., l., rkp., jęz. pol., grec., k. 2

C. Biografie

32. *Dwaj zapomniani krzewiciele antyku w Polsce XX wieku - Rudolf Szrękowski i Henryk Jakubanis*
Z materiałami
B.d., l., masz., k. 13
33. *Piotr Dyakowski, działacz oświatowy Podola*
B.d., l., masz., k. 24
34. *Bonawentura Graszyński, ostatni „poeta laureatus” w Polsce (1859–1922)*
1950, masz., l., k. 12
35. *Henryk Jakubanis - wspomnienie pośmiertne*
B.d., l., masz., k. 8

D. Przemówienia

36. Przemówienie na walnym zebraniu Polskiego Towarzystwa Filologicznego
Warszawa 1955, l., masz., k. 3

E. Materiały warsztatowe

37. Notatki, wypisy i przypisy do niezidentyfikowanych prac
B.d., l., rkp., k. 9

II. KORESPONDENCJA

38. Listy do nieznanych korespondentów
Poznań, 1958–1960, rkp., l. 4, k. 4

III. MATERIAŁY O TWÓRCY SPUŚCIZNY

39. Nekrologi
„Głos Wielkopolski”, 1962, l., druk, k. 3

40. Wiktor Steffen, *Pamięci profesora Witolda Klingera*

Wspomnienie pośmiertne

1962, druk, odbitka: „Meander”, sz., k. 2